

LÄÄNE-NIGULA VALLAVOLIKOGU OTSUS

/asukoht/

2019 nr

Lääne-Nigula valla arengukava 2018-2026 läbi vaatamine

Lähtudes Lääne-Nigula valla Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise kord § 2 lg 4 Lääne-Nigula Vallavolikogu o t s u s t a b:

1. Lugeda [Lääne- Nigula valla arengukava 2018-2026](#) läbi vaadatuks.
2. Teha arengukavas järgmised muudatused /mitte teha arengukavas muudatusi..... /lisatakse II lugemise eel kui on ettepanekuid/
3. Käesolev otsus jõustub teatavakstegemisest.
4. Käesolevat otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal valet esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, esitades vaide Lääne-Nigula Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidemenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

/allkirjastatud digitaalselt/

Neeme Suur

Vallavolikogu esimees

Vallavalitsuse ettepanek:

1. Viia volikogu augustikuu istungil läbi eelnõu I lugemine
2. Panna otsuse eelnõu avalikule väljapanekule ja saata arvamuse avaldamiseks kogukonnakogudele ja osavallakogudele. Vallavalitsusel avaldada eelnõu valla veebilehel ning tagada paberkujul kättesaadavus valla raamatukogudes ja haruraamatukogudes, osavalla valitsustes ning teeninduskeskustes vähemalt 2 nädala jooksul.
3. Osavallakogudel ja kogukonnakogudel vaadata eelnõu läbi 2 nädala jooksul.
4. Viia II läbi lugemine läbi 2019 septembrikuu-oktoobrikuu istungil.

SELETUSKIRI

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus ei nõua iseenesest iga-aastast arengukava läbivaatamist ja muutmist. Seadusest tulenev nõue on, et iga aasta 15. oktoobri seisuga peab arengukava olema kehtiv 4 järgnevat eelarveaastat ehk aastal 2019. peab arengukava kehtima 2020, 2021, 2022, 2023. Lääne-Nigula valla arengukava on kehtestatud aastateks 2018-2026. Sellegipoolest on mõistlik ja põhjendatud, et arengukava vaadatakse omavalitsuse enda algatusel igal aastal läbi, hinnatakse tegevuste täitmist ning põhjendatud vajadusel viiakse arengukavasse sisse muudatused. Seda näeb ka ette arengukava ise ja Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise kord.

Arvestades seda, et arengukava võeti vastu 2018. aasta sügisel ei pea vallavalitsus vajalikuks arengukava muudatusettepanekuid esitada.

Õiguslik alus:

KOKS

§ 37². Arengukava ja eelarvestrateegia koostamine, menetlemine, vastuvõtmine ning avalikustamine

3) Arengukava ja eelarvestrateegia peavad hõlmama iga aasta 15. oktoobri seisuga vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat.

(4) Arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu koostab valla- või linnavalitsus ning esitab vastuvõtmiseks valla- või linnavolikogule.

(4¹) Kui vallas või linnas on moodustatud osavald või linnaosa, esitatakse arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu seisukoha kujundamiseks ja ettepanekute esitamiseks osavalla või linnaosa esinduskogule (edaspidi osavalla- või linnaosakogu), kelle ettepanekute arutelu toimub käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel sätestatud korras ja tähtaegadel.

(5) Valla- või linnavalitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava ja eelarvestrateegia koostamisse.

(6) Valla- või linnavalitsus avalikustab arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu valla või linna veebilehel vähemalt kaheks nädalaks.

Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise kord

<https://www.riigiteataja.ee/akt/405012018024>

§ 2. Arengukava koostamine, muutmine ja menetlemine

(4) Iga-aastase arengukava läbivaatamise otsuse eelnõu, kus kajastatakse arengukava täitmist, avalikkuse poolt esitatud ettepanekuid ning muutmise vajadust koos arengukava täitmise aruandega, esitatakse vallavalitsuse poolt hiljemalt augustikuu volikogu istungile I lugemiseks.

(6) Arengukava või selle muutmise eelnõu avalikustatakse pärast I lugemist vähemalt seadusega nõutud tähtajaks vallakantseleis ning valla veebilehel ning tagatakse eelnõu paberkujul

kättesaadavus valla raamatukogudes ja haruraamatukogudes, osavalla valitsustes ning teeninduskeskustes.

(7) Osavallakogud vaatavad arengukava või selle muutmise eelnõu läbi 2 nädala jooksul pärast arengukava või selle muudatuste I lugemise läbiviimist volikogus ning kujundavad eelnõu osas oma seisukoha ning ettepanekud.

Eelnõu koostas: Raina Jeeberg, arendusnõunik, Mikk Lõhmus, vallavanem

Eelnõu esitaja: Lääne-Nigula Vallavalitsus

Eelnõu kooskõlastas: arendus- ja eelarvekomisjon

Eelnõu ettekandja volikogus:

Lisa 1

E 1. Lääne-Nigula vald on atraktiivne elu- ja töökeskkond luues eeldusi elanike arvu suurenemiseks.

Soovitud seisundi kirjeldus:

Arengukavas kirjeldatud tegevustega saavutatakse elanike arvu stabiliseerumine ning positiivse stsenaariumi korral elanike arvu kasv. Lääne-Nigula vald pakub kättesaadavaid ja kvaliteetseid avalikke teenuseid ja rakendab kõiki meetmeid olemasolevate elanike heaolu tagamiseks ning uute elanike Lääne-Nigula valda asumiseks. Valla elanike arv stabiliseerub ja hakkab kasvama.

E 1.1. Väljarände vähendamine ning Lääne-Nigula valda elama asumise propageerimine ja toetamine. Vastavate eesmärgid on sätestatud valla arengukavas ja üldplaneeringus.

Väljakutsed:

1. Elanike arvu vähenemine, vananemine ja väljaränne.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad ¹	ÜL ²	Täitmine
1.1.1	Valla turundustrateegia väljatöötamine 2019. aastaks ja selle rakendamine, piirkondade eripära leidmine, säilitamine ja arendamine	ÜL	Jooksvalt, turunduskava 2019 IV kv
1.1.2	Kvaliteetsete ja kättesaadavate teenuste tagamine vastavalt peaesmärgile 1.	ÜL	Jooksvalt vt PM 1 tegevusi.
1.1.3	Soodne ettevõtluskeskkond ja tasuvad töökohad vastavalt peaesmärgile 2.	ÜL	Jooksvalt vt PM 2 tegevusi
1.1.4	Hästi toimivad ja vajadustele vastavad taristud vastavalt peaesmärgile 3.	ÜL	Jooksvalt vt PM 3 tegevusi
1.1.5	Hea avaliku halduse tagamine vastavalt peaesmärgile 4	ÜL	Jooksvalt vt PM 4 tegevusi
1.1.6	Maale elama asumist soodustavate meetmete rakendamine (sh hajaasustuse programmis osalemine, kiire interneti arendamise projektid, uue vallaelaniku tunnustamine, valla toetused).	ÜL	Lääne-Nigula vald osaleb hajaasustuse meetmes 2018. aastal anti toetust 35 taotlejale, kes peavad oma projektid lõpetama hiljemalt 31.10.2019. Ka 2019. aastal osaleb Lääne-Nigula vald hajaasustuse programmis ning taotlusi esitati üle 50. Lääne-Nigula valda elama asumist soodustab arengukava tervikuna.
1.1.7	Lääne-Nigula valla üldplaneeringu koostamine 2018-2020		Vallavolikogu 20.09.2018 otsusega nr 79 „Lääne-Nigula valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine“ algatati üldplaneeringu koostamine ning keskkonnamõtjude strateegiline hindamine. Hange tööde

¹ Eesmärgi saavutamiseks vajalikud tegevused.

² ÜL – tähendab, et tegevus on sätestatud ühinemislepingus või selle lisades.

			teostaja leidmiseks viidi läbi perioodil 12.12.2018 - 10.01.2019. Leping eduka pakujaga sõltmiti 08.02.2019 ning töid teostavad AB Artes Terrae OÜ ja OÜ ARTES TERRAE täitmise tähtajaga 30.09.2021.
1.1.8	Üldplaneeringu koostamise käigus valla keskuste funktsionaalse tsoneerimise skeemide koostamine.		Vt punkti 1.1.7
1.1.9	Elamuehituseks sobilike alade ja nende arenguvajaduste kaardistamine valla üldplaneeringu koostamise käigus, koostöös maakomanikega võimaluste otsimine planeeringute koostamiseks ja/või elamuehituseks vajalike taristute väljaehitamiseks, info koondamine ja avaldamine, maatükkide turundamine.		Vt punkti 1.1.7
1.1.10	Võimaluste loomine (kruntide müük, kommunikatsioonide rajamine, saare ja mandrivahelise ühenduse toetamine) Osmussaare püüasustuse suurenemiseks		jooksvalt

E 1.2. Lääne-Nigula vallas on kättesaadav, kvaliteetne laste ja noorte arengut toetav, kaasaegse õppekorralduse ja -keskkonnaga ning mitmekesiste võimalustega haridusasutuste võrk.

Väljakutsed

1. Kodulähedaste põhikoolide jätkusuutlikkus;
2. Erineva õpilaste arvuga koolides teenuste võrreldava kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine;
3. Kullamaa Keskkooli arendamine;
4. Tänapäevaste õppemeetodite ja tehnoloogiate (sh IKT) areng;
5. Erivajadustega laste arvu kasv;
6. Raskused uute õpetajate leidmisel, pedagoogide keskmise vanuse tõus;
7. Haridusasutuste vaheline koostöö.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.2.1	Õpetajate palga viimine tasemele, mis ületaks vähemalt 5% Eesti keskmist õpetaja palka.	ÜL	Jooksvalt ja arvestades riigi õpetajate palgapoliitikat
1.2.2	Üldhariduse rahastamismudelitest, kodulähedase hariduse tagamise põhimõttest, kriitilisest õpilaste arvust ja õpilaste arvu prognoosist lähtuvate otsuste vastuvõtmine	ÜL	Vastavalt vajadusele. Valla arengukavas ette nähtud kriteeriumid otsuste tegemiseks
1.2.3	Koolides kaasaegsete õppemeetodite ja uuendusliku õppevara juurutamine, võimalusel õppesuundade väljaarendamine ja valdkondlik spetsialiseerumine/suunitlus- selle raames II ja III kooliastme õppekava kaasajastamine (reaalained, robotika, ettevõtlusõpe, piirkonna eripärast tulenevad õppesuunad); ainetevahelise lõimingu tõhusam rakendamine, vastava teema käsitus haridusasutuse arengukavas.	ÜL	Jooksvalt. Asutuste juhtide infokoosolekud. Uutes asutuste arengukavades nõuame teema käsitlust.
1.2.4	Kullamaa Keskkooli turunduspoliitika rakendamine õpilaste arvu suurendamiseks, õppekvaliteedi tagamine, õpilaskorterite kaasajastamine.	ÜL	Jooksvalt. Õpilaskorterite remont toimub.
1.2.5	Õpetajate konkurentsivõime tagamine, osalemise programmides, mis on suunatud õpetajatöö kvaliteedi tõstmisele ja noorte õpetajate kooli tööle asumisele.		jooksvalt

	Kooli tööle asuvatele kvalifitseeritud õpetajatele vajadusel elamispinna ja /või sõidukompensatsiooni tagamine.		
1.2.6	Koolijuhtide arenguprogrammides osalemine.		jooksvalt
1.2.7	Õpetajatele täiskoormuse tagamine, kvalifikatsiooniga õpetajate „jagamine“ valla erinevate koolide vahel.		
1.2.8	Koolide muutmine kiusamisvabaks, varajase märkamise ja teavitamise olulisuse teadvustamine, pedagoogide ja koolitöötajate sellekohane koolitamine.		jooksvalt
1.2.9	Hariduse tugiteenuste tagamine, mille käigus luuakse valla ühtne tugiteenuste keskus koolipsühholoogi, eripedagoogi, sotsiaalpedagoogi, logopeedi ja õpiabiteenuse koordineeritud pakkumiseks. Vastavate spetsialistide koolitamine ja erinevate soodustuste (nt elamispinna, sõidukompensatsioon) tagamine.	ÜL	jooksvalt. Koolipsühholoogi teenus on tagatud kõigis koolides ja lasteaedades. Eripedagoogi teenuse tagamiseks on vajalik tööle võtta min 1-2 täiskohaga eripedagoogi (vajalik Risti PK, Noarootsi Kool, Martna PK, Nõva Kool)
1.2.10	Koolide esitlusvahendite ja õppematerjalide jätkuv uuendamine (nt nuti- ja puutetundlikud tahvlid, sülearvuteid/tahvelarvutid, e-õppe materjalid jms) Haridustehnoloogi teenuse tagamine koolides.		jooksvalt. Tehnoloogia hankimiseks HITSA meetmed. Eraldi haridustehnoloog on osalise koormusega Noarootsi PK, mujal täna katmata.
1.2.11	Kooli WIFI-võrgu arendamine (leviala laiendamine, kvaliteet)		jooksvalt
1.2.12	IKT kasutamise edendamine aineõpetuses, sealhulgas vastava õpetajakoolituse ning koolide IKT-taristu edendamisega, vastava teema käsitus haridusametuse arengukavas.		Jooksvalt. Uutes arengukavades nõuame teema käsitlust. HITSA Progetiigri taotlusvoorust said 2019 raha Noarootsi Kool, Taebla Kool, Risti Põhikool. 2018: Risti Põhikool, Palivere Põhikool ja Martna Põhikool
1.2.13	Koostöö soodustamine erinevate koolide vahel (sh ühised õpetajad, erialaklasside ja sportimisvõimaluste ühine kasutamine, huvialaringid), vastava teema käsitus haridusametuse arengukavas.		jooksvalt
1.2.14	Haridusametuste hoolekogude liikmete koolitamine.		jooksvalt
1.2.15	Valla haridusstipendiumi maksmine. 2019. aastaks töötatakse välja ja rakendatakse õppurite ja õpetajate tunnustamise kord.	ÜL	Valla haridusstipendium kinnitatud volikogu 29.03.2018 määrusega nr 18 Õpilaste tunnustamise kord kinnitatud volikogu 18.04.2019 määrusega nr 13
1.2.16	Noarootsi Kooli õpilaskodus vajalike teenuste tagamine ja õpilaskodu arendamine. Noarootsi õpilaskodus tagatakse lisaks vanemate poolt rahastatavatele kohtadele riiklikult rahastatavad õpilaskodu kohad sotsiaalse erivajadusega lastele.		Jooksvalt. Nõva kooli õpilaskodu kohad toodud Noarootsi õpilaskodu juurde. Noarootsi koolis tagatud koolipsühholoogi teenus, vajadus on eripedagoogi teenuse tagamiseks.
1.2.17	Haridusametuse (lasteaed, kool) juhtimiskorralduse analüüs 2018-2019, põhjendatud juhul lasteaia ja kooli juhtimise ühendamine ja teised juhtimiskorralduslikud		Jooksvalt. Vastavad teemad arutatakse läbi 2019 IV kvartal ja 2020 I kvartal.

	muudatused alates 01.09.2019.		
1.2.18	Haridusasutuste vahelise koostöö korraldamine, ühisüritused ning projektide kirjutamine ühisprojektidena.	ÜL	jooksvalt
1.2.19	Koostöö SA-ga-Läänemaa õpetajate tunnustamise ürituste ja teiste haridusprojektide elluviimisel		Jooksvalt, koostöö toimib.

E 1.3. Kõigile valla lastele on tagatud lasteaiakohad konkurentsivõimelise alusharidusega lasteaedades, kus on motiveeritud õpetajad ning vajalikud tugiteenused.

Väljakutsed:

1. Kodulähedaste lasteaedade säilitamine;
2. Lasteaiakohtade puudus teatud piirkondades ning laste vähene arv teistes;
3. Tänapäevaste õppemeetodid ja tehnoloogiad (sh IKT) alushariduses;
4. Erivajadustega laste arvu kasv;
5. Kvalifitseeritud lasteaiatöötajate puudus maapiirkonnas.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.3.1	Kodulähedase lasteaiatöötajate säilitamine, lasteaedade jätkavad tegevust kõigis 8 keskus. Lasteaedades töötavad väga head pedagogid, kellel on vastav kvalifikatsioon ning toimub nende süsteemne koolitamine.	ÜL	jooksvalt
1.3.2	Lasteaiatöötajate palga viimine vähemalt õpetaja alampalga määrani aastaks 2023. Lasteaedade tööle asuvatele kvalifitseeritud spetsialistidele vajadusel elamispinna tagamine.	ÜL	Jooksvalt ja arvestades riigi õpetajate palgapoliitikat
1.3.3	Suvised lastehoiuteenuse pakkumine aastast 2019. valla koolieelses lasteasutuses arvestades seejuures tööandja suundi, lasteaedade lahtiolekuaegade sätestamine nii, et see toetaks inimeste tööle asumist või töökäimist; perspektiivis hoiuteenuse pakkumine vahetustega töötavatele peredele väljaspool tavapärasest lasteaia lahtiolekuaega.		2019. lasteaedade puhkused on kavandatud selliselt, et mõni lasteaed on jooksvalt avatud ja hädavajalik asendus tagatud. (nt Risti Lasteaia suverühmas osales 4 Kullmaa last, 2 Palivere last)
1.3.4	Uue lasteaiaühikute moodustamine Linnamäe Lasteaia juurde, selleks vajaliku moodustustööde rentimine		Rühm avatud 03.2019
1.3.5	Lasteaedade kohatasu järkjärguline ühtlustamine aastaks 2022 ja hoidmine lapsevanemale taskukohasena. Lasteaedade ühtlustamine valla lastele tasuta.	ÜL	Lasteaiatoit on tasuta (volikogu 22.02.2018 määrus nr 12) Kohatasude määrus on ette valmistamisel.
1.3.6	Haridusliku erivajadustega lastele vajalike tugiteenuste tagamine valla ühtse tugiteenuste keskuse vahendusel.	ÜL	Vt punkt 1.2.9 lasteaedades on tagatud psühholoogiteenus, eripedagoogi teenus puudub Noarootsi ja Nõva lasteaiaühikutes.
1.3.7	Lasteaedades tänapäevase õppevara ja IKT võimaluste tagamine (sh robotikavahendid, tahvelarvutid, nutitahvlid, esitlustehnika jms), vastava vahendite kasutamise sätestamine õppekavas ja teema käsitus haridusasutuse arengukavas.		Jooksvalt. Uutes arengukavades tuleb nimetatud teemat käsitleda. HITSA seadmete taotlusvoorust sai 2019 raha Palivere Lasteaed Piibeht
1.3.8	Õuesõppe võimaluste loomine lasteaedade juurde		
1.3.9	Lasteaia erialatöötajate (liikumistöötaja, muusikaõpetaja) vajaduse analüüs 2018 ja võimalusel vastavate spetsialistide tööle võtmine aastatel 2019-		2019. võetud tööle muusikaõpetaja (osalise koormusega) Linnamäe

	2020.		Lasteaias. Risti Lasteaias kavandatud 0,5 muusikaõpetaja alates 2020.
1.3.10	Lasteaia õppekava rikastamine piirkonna eripärale tuginevate teemadega (nt pärandkultuur, keskkonnateemad), vastavates programmides ja projektides osalemine. Teema käsitus haridusametuse arengukavas.		Jooksvalt. Uutes asutuste arengukavades tuleb nimetatud teemat käsitleda.
1.3.11	Osalemine erinevates lasteaiaprogrammides (nt Kiusamisest vaba lasteaed, Tervist edendav lasteaed jne).		jooksvalt
1.3.12	Hoolekogude liikmete koolitamine.		jooksvalt

E 1.4 Lääne-Nigula lapsed osalevad aktiivselt huvihariduses ja huvitegevuses.

Väljakutsed:

1. Teenuste sihtgrupid territoriaalselt hajutatud;
2. Mitmekülgse kodulähedase huvihariduse- ja tegevuse pakkumine kõigis valla piirkondades;
3. Looduse, teaduse ja tehnika valdkonda kuuluvate ringide valikute suurendamine;
4. Huvitegevuse kujundamine vastavalt valla piirkondade eripäradele.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.4.1	Huvihariduse ja huvitegevuse ühtse kava koostamine 2019. aastal ja kava iga-aastane uuendamine.		Huvitegevuse kava heaks kiidetud volikogu 23.01.2019 määrusega nr 6
1.4.2	2020. aastaks töötatakse välja ja rakendatakse ühtsed koolide huvitegevuse korraldamise põhimõtted, viiakse läbi kvaliteedi hindamine ning ühtlustatakse juhendajate palgakorralduse alused.		Ühtsed alused töötatakse välja IV kv 2019.
1.4.3	Looduse, teaduse ja tehnika ning loogilist mõtlemist soodustavate valdkonda kuuluvate ringide valikute suurendamine.		Osaliselt kajastatud huvihariduse kavas.
1.4.4	Lääne-Nigula tasub teiste kohaliku omavalitsuse üksuste EHS-es registreeritud huvikoolides õppivate laste pearaha ning soodustab huvikooli filiaalide tegevust ning moodustamist.	ÜL	Jooksvalt. Moodustatud Nõmme Kalju treeningrühm Ristil.
1.4.5	Võimaluse andmine koolide õpilastel osa võtta teise kooli huviringidest ning avaliku ühistranspordi liinivõrgu ja sõiduplaanide kujundamine sellele vastavaks.		
1.4.6	Selgelt eristuva suunitlusega huvihariduse säilitamine ja arendamine piirkondades (nt maadlus Martnas, pärimusmuusika Ristil, loodusharidus Nõval jne).		jooksvalt

E 1.5. Noorsootöötendus on üle kogu Lääne-Nigula valla noortele kättesaadav ja järjepidev, noortele on tagatud mitmekesised võimalused.

Väljakutsed:

1. Teenuste sihtgrupid territoriaalselt hajutatud;
2. Kvalifitseeritud noortejuhtide ja noorsootöötajate puudus.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.5.1	Noorte senisest ulatuslikum kaasamine aruteludesse ja otsustusprotsessi, noortevolikogu moodustamine ja tegevuse toetamine.		Noortevolikogu moodustatud volikogu 16.05.2019 määrusega nr 15. Käivitub 2019 IV kvartal.
1.5.2	Noorsootöö arendamine tänaste avatud noortekeskuste	ÜL	jooksvalt

	baasil, noortekeskuste juhtimine ühtse võrgustikuna, ühisprojektide ja tegevuste korraldamine.		
1.5.3	Noorte omaalgatuse ja erinevate noorsooprojektide toetamine.	ÜL	jooksvalt
1.5.4	Ülevallaliste noorsooprojektide korraldamine.		Jooksvalt, nt Lääne-Nigula Avatud noortekeskuse õpilasmaleva projekt 2019.

1.6 Tagatud on iseseisev sotsiaalne toimetulek ja tõhus sotsiaalprobleemide ennetamine ning lahendamine.

Väljakutsed:

1. Teenuste sihtgrupid territoriaalselt hajutatud;
2. Teenused erinevates valla osades ebaühtlaselt tagatud;
3. Teenuste planeerimine, disainimine ning kättesaadavuse tagamine vastavalt valla piirkondade eripäradele;
4. Eluruumi tagamise teenuse ebaühtlane kvaliteet;
5. Erivajadustega inimeste toimetuleku tagamine;
6. Kasvav vajadus hooldekodude kohtade järele ning hooldekodude tulevik.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.6.1	Abivajajate varajase märkamise soodustamine ja selle olulisuse teadvustamine ühiskonnas. Naabriabi soodustamine kui koduteenuseid täiendav ja omavalitsuse koormust täiendav tegevussuund.		jooksvalt
1.6.2	Sotsiaalteenuste (koduteenus, sotsiaaltransporditeenus, tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus, võlanõustamisteenus) ühtsete kordade kehtestamine 2018, teenuste disain ja arendamine, kvaliteedi kriteeriumite väljatöötamine ja seire. Osalemine sellekohastes projektides. Teenuste üheks oluliseks eesmärgiks on inimeste tööle asumise või töö jätkamise toetamine.	ÜL	Ühtsed korrad kehtestatud volikogu 15.10.2018 määrusega nr 45 (teenused), 20.09.2018 määrusega nr 36 (hoolduse seadmine) 22.02.2018 nr 13 (koduteenus)
1.6.3	Koostöö Haapsalu linnaga sotsiaalteenuste tagamiseks (puuetega inimeste hoolekanne, varjupaigateenus, turvakoduteenus jm).		jooksvalt
1.6.4	Lapsevanemate vanemlike oskuste suurendamine ning vanema ja lapse suhete parandamine „ema-isa kooli“ käivitamine, vanemlusprogrammides osalemine.		Jooksvalt. käivitatud vanemlusprogramm „Imelised aastad“
1.6.5	Koostöö kolmanda sektorite organisatsioonidega (nt kogudused, MTÜ-d) sotsiaalteenuste tagamiseks.		jooksvalt
1.6.6	Osalemine puuetega inimestele kodu kohandamisele suunatud projektides- kodude füüsiline kohandamine, kütteseadmete korrastamine jms.		Volikogu 15.11.2018 määrusega nr 47 kehtestatud vastav kord, projekt toimib.
1.6.7	Erivajadustega inimeste tegevuskeskuse (sh toetatud töö jms) rajamine Taeblassse või Paliverre		
1.6.8	Intervallteenuse väljaarendamine Rõude külamajas ja Nõva päevakeskuses, toetatud elamise teenuse arendamine Nõva Päevakeskuses.		
1.6.9	Sotsiaalmaja vajaduse hindamine (Martna sotsiaalmaja, Palivere Lähtru 8- toetatud elamine), võimaluste otsimine olemasolevate sotsiaalmajade (Pürksi, Palivere Lähtru 8, Risti Sireli maja)		On planeeritud SA KredEx'i meetmesse „Elamufondi arendamise investeeringutoetus kohalikele omavalitsustele“

	rekonstrueerimiseks ja elamistingimuste tagamiseks.		esitada taotlus Martna munitsipaalmaja ehitamiseks. Toetus on mõeldud kohalikule omavalitsusele üürielamu ehitamiseks või olemasoleva ümberehitamiseks Ettevalmistamisel on projektitaotlus SA KredEx toetusmeetmesse „Korterelamute rekonstrueerimise toetus“, mille raames rekonstrueeritakse Pürksi sotsiaalmaja. Selle tulemusena suureneb hoone energiatõhusus, pikeneb hoone eluiga, kasvab elamu väärtus ning paraneb selle sisekliima.
1.6.10	Kütte, ravimite, abivahendite, hooldekodu kohamaksu jm toetamine vastavalt abivajaja hindamise tulemustele.		jooksvalt
1.6.11	Hooldekodude teenuse kvaliteedijuhtimise mudeli juurutamine ja spetsialiseerumise võimalikkuse analüüs koostatakse aastaks 2020. Hooldekodude ühendamise õiguslike, juhtimisalaste ja majanduslike aspektide analüüs ning lähtudes hinnangu tulemusest otsuste langetamine tehakse hiljemalt 2020. aastaks. Hooldekodudes pakutavate teenuste mitmekesistamine ning erinevate toetusmeetmete abiga uute teenuste liikide juurutamine.		Vastavad arutelud kavas 2019 IV kvartal ja 2020 I kv, enne seda prioriteetne tegevussuund hooldekodudele tegevuslubade saamine. (vt ka punkt 1.6.12)
1.6.12	Lääne-Nigula vallas asuvad hooldekodud peavad katma valla vajaduse ning pakkuma hooldekodukohti tervele Läänemaale ja võimalusel Põhja- ja Lääne-Eestile. Eesmärgiks on uute hooldekodukohtade ja hooldekoduteenuste kavandamine kaasates selleks vajadusel PPP projektide raames erainvestorid. Rajada Kullamaa Tehisjärve äärde eakate kodu (algatada detailplaneeringu muutmine ja välja ehitada taristu). Perspektiivsed uue hooldekodu asukohad on Noarootsi või olemasolevate hooldekodu laiendamisel Risti või Linnamäe (Räägu).		Volikogu menetluses on eelnõu Risti Hooldekodu laiendamiseks moodulplokiga. Koluvere külas on erakapitali rahastamisel avatud Lossipargi hooldekodu. Oru Hooldekodule saadus CO2 rahastus, kuid see eeldab erakapitali kaasamist investeringute finantseerimiseks. 2019. IV kv ja 2020 I kv kavas läbi viia arutelud hooldekodude edasise tegevuse planeerimiseks (erakapitali aasamine, võõrandamine vms)
1.6.13	Eakate nõukogu statuudi väljatöötamine 2018. aasta jooksul ning eakate nõukogu tööle hakkamist alates 2019. aastast.		
1.6.14	Toetatakse eakate piirkondlikke seltse ja tegevusi (laul, tants, käsitöö, ekskursioonid)		Taebla Lasteaia reki käigus kohandati tühi rühmaplokk Taebla seltsitegevuse ruumiks. Kogukonnatoas saavad koos käia nii eakad kui käsitöötajad ja teised soovijad. Nõva päevakeskuse ruumid anti

			üürile MTÜ-le Nõva pensionäride ühendus.
1.6.15	Koluvere Hooldekodu energiatõhususe parandamine, kaasaegse välisvalgustuse rajamine, autonoomse küttesüsteemi väljaarendamine.		ERA. (Lossipargi Hooldekdu)

E 1.7. Esmatasandi tervisehoiuteenuste kättesaadavuse tagamine valla kõigis piirkondades, elanike terviseteadlikkuse tõus

Väljakutsed:

1. Piirkondliku perearstiteenuse säilitamine;
2. Maa-apteekide püsijäämine;
3. Tervist edendavate tegevuste eluviimine.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.7.1	Perearsti ja -õendusteenuse, hambaraviteenuse kättesaadavuse tagamine piirkondades vähemalt tänases mahus. Seniste perearstide, pereõdede tööruumide ajakohastamine ja uuendamine, võimalusel uute teenuste juurutamine.	ÜL	jooksvalt
1.7.2	Apteegiteenuse säilimine Ristil ja Kullamaal, apteegi avamine Taebla alevikus.		jooksvalt
1.7.3	Elanike terviseteadlikkuse kasvule suunatud projektide algatamine ja nendes osalemine (riskikäitumise vähendamine, tervislik toitumine ja liikumine jne)		jooksvalt
1.7.4	Tervisealase teabe kättesaadavuse suurendamine (sl lasteaedades ja koolides)ja tervislikku eluviisi toetavate ürituste korraldamine		jooksvalt

E 1.8. Lääne-Nigula on paljude spordi- ja liikumisharrastuste võimalustega tervist väärtustav omavalitsus.

Väljakutsed:

1. Väga erinev praktika spordiklubide ja spordiürituste rahastamisel;
2. Teenuste sihtgrupid territoriaalselt hajutatud;
3. Teenuste planeerimine, disainimine ning kättesaadavuse tagamine vastavalt valla piirkondade eripäradele
4. Osaliselt amortiseerunud infrastruktuur;
5. Maakondliku tähtsusega turismi- ja tervisespordikeskuse arendamine Paliveres;

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.8.1	Spordi ja spordiklubide ühtse rahastamise korra väljatöötamine ja rakendamine aastaks 2020	ÜL	Eelnõu volikogu menetluses, vastuvõtmine 2019 IV kv
1.8.2	Olemasolevate spordiobjektide ühtne turundamine 2019. aastaks ning erinevate võimaluste (Risti kunstmurustaadion, Palivere suusarajad, Kullamaa viburajad jms, orienteerumisrajad) maksimaalne kasutamine		Jooksvalt. Arutatakse läbi 2019 IV kvartal.
1.8.3	Ülevallaliste suvemängude korraldamine alates 2019. aastast		Kavas 2020 pärast spordi rahastamise korra kinnitamist.
1.8.4	Tervise- ja discgolfi radade, välijõusaalide, terviseväljakute rajamine valla piirkondade keskustesse. Taebla jõe äärsel terviseraja rajamine Taebla alevikus, Pälli ja Nigula külas.		Jooksvalt. Alustatud Nõva discgolfi raja ehitust, Kullamaal ehitatakse kaasava eelarve raames.
1.8.5	Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse arendamine		Vt turism

	(vt turism)		
1.8.6	Taeblassse sisejõusaali rajamine		
1.8.7	Nõva jõusaali sisustuse ja spordiväljaku uuendamine		
1.8.8	Taebla uue koolihoone juurde spordiplatsi ehitus		
1.8.9	Linnamäe spordiplatsi ja parkla ehitus ning terviseala (Vabaõhu kinnistu) arendamine.	ÜL	Spordiplatsi arendab MTÜ Oru Spordiklubi sh valla kaasava eelarve vahenditega.
1.8.10	Palivere spordiplatsi ehitus	ÜL	projekteerimine
1.8.11	Laste spordilaagrikompleksi arendamine Kuke külas		ERA
1.8.12	Kullamaa spordiplatsi korrastamine, multifunktsionaalse spordiväljaku rajamine		
1.8.13	Vibuspordi arendamine Kullamaa piirkonnas, sise- ja välitingimustes vibu laskmiseks vajaliku varustuse ja abivahendite hankimine, radade ehitus.		ERA, jooksvat
1.8.14	Risti spordikompleksi (kunstmurustaadion ja spordisaal) ja toetavate tugiteenuste paketi väljaarendamine, kasutuse korraldamine ja turundamine sportliku tegevuse arendamiseks, kunstmurustaadioni hooldus ja valgustuse väljaehitamine		Staadioni valgustuse projekteerimine ja ehitus 2019, kunstmurustaadioni hooldus.
1.8.15	Eesti meistrivõistluste tasemel krossiraja loomine (sh stardipuu, kastmissüsteem, olmemuru) Kullamaale		
1.8.16	Pürksi staadioni ja tenniseväljaku rekonstrueerimine, tennisehalli rajamine, jalgpalliplatsi rajamine, välikorvpalliplatsile katte paigaldamine, Pürksi ja Sutlepa jõusaalide sisustuse uuendamine.		

E 1.9. Vallas on mitmekesine kultuuri- ja seltsielu.

Väljakutsed:

1. Inimeste erinev aktiivsus;
2. Kultuuritegevuse ja külaseltside väga erinevad rahastamispõhimõtted;
3. Teenuste sihtgrupid territoriaalselt hajutatud;
4. Teenuste planeerimine, disainimine ning kättesaadavuse tagamine vastavalt valla piirkondade eripäradele, kogukonna kaasamine teenuste kujundamisse;
5. Raamatukogu roll tulevikus.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.9.1	Ülevallaliste kultuurisündmuste korraldamine.	ÜL	jooksvat
1.9.2	Ühtse kultuurikalendri koostamine ja pidamine.		jooksvat
1.9.3	Valla seltside- ja kultuuritegevuse ühtse rahastamise korra väljatöötamine ja rakendamine hiljemalt 2020. aastaks	ÜL	Kord välja töötamisel ja esitatakse volikogu 2019 III või IV kvartal.
1.9.4	Raamatukogudest multifunktsionaalse info- ja teabekeskuse kujundamine, perspektiivis senisest enam kohaliku ja valla kultuuriloo kogumine, säilitamine ja eksponeerimine, ürituste korraldamine. Raamatukogude arendamine ühtse võrgustikuna.		Jooksvat. Otstarbekuse põhimõttel ühendatud Nõva raamatukogu Lääne-Nigula vallaraamatukoguga, Martna ja Rõude raamatukogu, Noarootsi ja Sutlepa raamatukogu.
1.9.5	Kodanikuühenduste motiveerimine, toetamine ja nõustamine erinevatest projektmeetmetest raha taotlemisel, avaliku huvi kandvate investeeringuprojektide omafinantseeringu tagamine vastavalt kehtestatud meetmetele.	ÜL	MTÜ-de investeeringutoetuste meede kehtestatud volikogu 19.04.2018 määrusega nr 22

1.9.6	Eri piirkondade kultuuripärandi kogumine ja säilitamine, kultuuritraditsioonide ja traditsiooniliste ürituste jätkamine ja toetamine, iga piirkonna „oma näo“ leidmine ja hoidmine (nt rannarootsi kultuur jm)	ÜL	jooksvalt
1.9.7	Linnamäe multifunktsionaalse keskuse rekonstrueerimine, kultuurisaali ehitamine 2018-2019	ÜL	Läbi viidud hoone projekteerimine ja volikogu otsusega moodustatud OÜ ehitustööde läbiviimiseks. Alustatud riigihanget.
1.9.8	Taebla Kultuuri- ja Spordikeskuses sisuka tegevuse tagamine, avaliku konkursiga keskuse haldaja leidmine.		Vajalikud hanked õigeaegselt läbi viidud ja lepingud sõlmitud
1.9.9	Taebla Lasteaia tühja rühmaplokki Taebla seltside tegevusruumi kujundamine.		tehtud
1.9.10	Piirsalu Rahvamaja 2. korruse väljaehitamine, millega luuakse täiendavad ruumid seltsi tegevussuundade väljaarendamiseks, luues metsa- ja loodusõppekeskus ning tingimused laagrite korraldamiseks.		MTÜ tegevus
1.9.11	Liivi seltsimaja II korruse tegevustubade rekonstrueerimine.		
1.9.12	Oru vana koolimaja arendamine multifunktsionaalse kogukonnakeskusena		Korraldab MTÜ LAS
1.9.13	Rõude Külamaja arendamine multifunktsionaalse külakeskusena		Rõude külamaja investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.14	Noarootsi Käsitöökoja väljaarendamine;		Käsitöökoja investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.15	Toetame ja tunnustame Saueaugu Teatritalu tegevust kultuuritegevuse korraldamisel.		Teatritalu investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.16	Palivere Pritsikuuri arendamine (tuletõrjekomando, aleviseltsi inventari ning õppe ja seltsielu ruumid)		Pritsikuuri investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.17	Kullametsa seltsimaja juurde parkla ja spordiplatsi rajamine, sauna ja grillimaja ehitamine.		
1.9.18	Kullamaa käsitöömaja varjualuse rajamine.		
1.9.19	Kolivere Seltsimaja parkla ehitus.		
1.9.20	Külaplatside väikeinventari hooldus, remont ja uuendamine (kiiged, laululavad, pingid, väikevormid jms).		Külaplatside investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.21	Martna halli liigutatavate vaheseinte ja lae paigaldamine, mis võimaldaks seal kultuuri- ja spordisündmusi läbi viia.		Martna halli investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.22	Peraküla vabaõhulava ehitamine.		
1.9.23	Einbi külamaja rekonstrueerimine.		
1.9.24	Kirimäe mõisa arendamine mitmekesiste kultuuriürituse korraldamiseks ning majutuse pakkumiseks .		ERA
1.9.25	Palivere Mõisa ja endise Vidruka Kooli kompleksile sobiv kasutusfunktsiooni leidmine ja kompleksi renoveerimine		ERA
1.9.26	Seljaküla Külakurvi kinnistu külaplatsi ja suitsusauna kompleksi väljaarendamine.		Seljaküla investeeringuid toetatud MTÜ-de

			investeeringutoetuste meetmest
1.9.27	Võntküla külamaja kui piirkonna külade keskuse arendamine (terrassikatuse ehitamine, köögitehnika täiendamine), tuletõrje veevõtukohta väljaehitamine.)		Külamaja investeeringuid toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.28	Pürksi vabaõhulava ehitamine, Sutlepa vabaajakeskuse sisustuse ja välismänguväljaku täiendamine		Välismänguväljaku täiendamist toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest
1.9.29	Risti Käsitöömaja arendamine mitmekülgseks loome- ja kogukonnakeskuseks		Risti Käsitöömaja arengut toetatud MTÜ-de investeeringutoetuste meetmest

E 1.10. Elukeskkond vallas on turvaline. Tagatud on avalik kord ja riskid maandatud

Väljakutsed:

1. Elanike aktiivsus turvalisuse eest seismisel;
2. Tuletõrje veevõtukohtade puudumine, mis on takistuseks nii elamu- kui ettevõtluse arengule;
3. Hajaasustus.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
1.10.1	Tihed koostöö Päästeameti, Politsei ja Piirivalveametiga		jooksvalt
1.10.2	Koostöös Haapsalu linna ja Vormsi vallaga ühise kriisikomisjoni moodustamisel ja toimimisel.		Jooksvalt. Kriisikomisjon on moodustatud
1.10.3	Vabatahtlike organisatsioonide tegevuse toetamine nt MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed, Noarootsi Tuletõrjeselts, Nõva Tuletõrjeselts), vabatahtlikud merepäästjad.		Jooksvalt.
1.10.4	Naabrivalve piirkondade laiendamine ja arendamine.		jooksvalt
1.10.5	Veevõtukohtade ja nende olukorra kaardistamine, nende rekonstrueerimine ja vajadusel uute rajamine.		
1.10.6	Kaitseliidu, kodutütarde ja noorkotkaste tegevuse toetamine		Jooksvalt. Naiskodukaitsele antud kasutada Martna vallamaja ruumid.
1.10.7	Turvakaamerate võrgu ülevaatamine ning kava koostamine turvakaamerate võrgu laiendamiseks (2019), kava alusel vastavate rahastamistaotluste koostamine ja kava realiseerimine 2019-2024		jooksvalt

E 2. Ettevõtjasõbralik, kõrge tööhõive ja tasuvate töökohtadega omavalitsus

Soovitud seisund:

Lääne-Nigula vallas on kõrge ettevõtlusaktiivsus ning kõigil tootmisaladel tegutsevad motiveeritud ettevõtjad. Väike- ja mikroettevõtjate arv on kasvanud. Valla avalik haldus toetab igati ettevõtluse arengut. Valla puhke- ja turismimajanduse potentsiaal on ära kasutatud. Töökohtade arv vallas kasvab ja see loob eelduse elanike arvu stabiliseerumiseks ja kasvuks.

E 2.1. Lääne-Nigula vald toetab ettevõtluskeskkonna arengut, ettevõtete tulemist valda ning väärtustab tegutsevaid ettevõtjaid.

Väljakutsed:

1. Rahvaarvu vähenemine ja tööjõupuudus.
2. Taebla-Palivere-Risti ettevõtluskoridori arendamine.

3. Ettevõtlusalade amortiseerunud või puudulik infrastruktuur (teed, valgustus, side, energiavarustus).
4. Elanike madal ettevõtlusaktiivsus.
5. Avalike teenused peavad võimaldama elanikel tööle minna või tööl käia.
6. Valla võimalused soodustada ettevõtluskeskkonna arengut.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
2.1.1	Ettevõtjate ümarlaudade korraldamine vähemalt 2X aastas, nende sisustamine ettevõtjatele kasulike koolituste ja/või info jagamisega.	ÜL	jooksvalt
2.1.2	Ettevõtlusvõimaluste turundamine turunduspoliitika osana.	ÜL	jooksvalt
2.1.3	Üldplaneeringus ettevõtluseks vajalike alade määratlemine.		Jooksvalt vt üldplaneering
2.1.4	Ettevõtjate tunnustamine (aasta uustulnuk, suurim eksportija vms)., ühtse ettevõtlustoetuste korra alusel ettevõtjate toetamine	ÜL	Jooksvalt. Toetusmeede kehtestatud volikogu 21.08.2018 määrusega nr 33. Tunnustamise kord 20.12.2018 määrusega nr 51.
2.1.5	Ettevõtlusõppe sisseviimine haridusasutuste õppekavadesse, osalemine noorte ettevõtlusaktiivsuse kasvatamisele suunatud projektides.		jooksvalt
2.1.6	Hea avalik haldus- küsimustele vastamine võimalikult kiirel ja ammendaval moel, dokumentide korrektne menetlemine, võrdse kohtlemise tagamine, asjakohase nõu andmine.		jooksvalt
2.1.7	Ettevõtjate nõustamine koostöös SA Läänemaa, vastavate rahastustaotluste ja aruannete koostamisel, oskusteabe pakkumine projektide, nende võimaluste ja taotluste tingimuste kohta.		jooksvalt
2.1.8	Kaugtöökohtade loomine vallale kuuluvate bürooruumide baasil		
2.1.9	Koostöös Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse ja ettevõtjatega võimaluste otsimine avaliku ühistranspordi sõiduaegade ühildamiseks ettevõtjate vajadustega.		Jooksvalt Põhja-Eesti ÜTK-ga koostöös
2.1.10	Kohalike toodete ja teenuste pakkujate infopanga loomine ja selle avaldamine valla koduleheküljel.		jooksvalt
2.1.11	Suvised lastehoiuteenuse pakkumine valla koolieelses lasteasutuses arvestades seejuures elanike töökäimise suundi, lasteaedade lahtiolekuaegade määramine, nii, et võimaldaksid inimestel tööl käia, perspektiivis hoiuteenuse pakkumine vahetustega töötavatele peredele väljaspool tavapärasest lasteaia lahtiolekuaega.		Vt lastaiateenused
2.1.12	Valla ettevõtte, vabade tootmisalad ja tootmishooned süsteemne kaardistamine (piirkonna tööjõu olemasolu, taristud, kasutatav elektrivõimsus, kaugküttevõimalused jne), vastava info avaldamine valla kodulehel, investoritele suunatud veebilehtedel ja muudes infomaterjalides. Seda tehakse koostöös SA-ga Läänemaa.		jooksvalt

2.1.13	Taebla tootmisala arendamine- Nurme, Veo ja Tööstuse tänava rekonstrueerimine koos kergliiklustee ja tänavavalgustuse välja ehitamisega 2019. Turbali kinnistu DP koostamine tootmisala laiendamiseks ja vastavate arendustegevuste läbiviimine.	ÜL	Valmib 2019. IV kvartal 2018. aastal tegi EAS otsuse rahastada piirkondade konkurentsivõime suurendamise meetmest Taebla tööstusala arendamise projekti, mille raames rekonstrueeritakse Veo ja Nurme tänav, rajatakse tänavavalgustus Tööstuse ja Nurme tänavale.
2.1.14	Palivere tootmisala arendamine- koostöös riigi ja võrguettevõtjatega vajaliku elektrivõimsuse tagamine, juurdepääsutee rekonstrueerimine, kiire interneti ühendus, ühisveevärgi ja kanalisatsiooni ja tuletõrjervee küsimused.		Elektrivõimsuse üle peetud nõupidamine ettevõtja ja Imatra esindajatega , otsitakse jooksvalt võimalusi
2.1.15	Palivere-Allikmaa ettevõtlusala arendamine-juurdepääsuteede rekonstrueerimine, tuletõrjervee küsimuse lahendamine.		
2.1.16	Kirimäe tootmisala arendamine- vajaliku elektrivõimsuse tagamine.		
2.1.17	Pürksi tootmisala arendamine- kommunikatsioonide ja juurdepääsuteede rajamine		
2.1.18	Linnamäe tootmisala arendamine-kommunikatsioonide ja juurdepääsuteede rajamine		
2.1.19	Kullamaa tootmisala arendamine-kommunikatsioonide ja juurdepääsuteede rajamine		

E 2.2. Lääne-Nigula vald on atraktiivne külastuskeskkond, kus toimub pidev turismi- ja puhkemajanduse alase tegevuse arendamine.

Väljakutsed:

1. Turismipotentsiaali süsteemne rakendamine.
2. Turismiinfo ei ole piisavalt kättesaadav, viidamajandus pole terviklikult välja arendatud.
3. Keskkonnakaitse ja majandustegevuse vastuolu.
4. Valla võimalused soodustada turismivaldkonna arengut.
5. Noarootsi kultuuripärandi ja Osmussaare võimaluste ärakasutamine.
6. Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse tulevik.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
2.2.1	Osalemine piirkonna turismialastes koostööorganisatsioonides (nt MTÜ Läänemaa Turism).	ÜL	jooksvalt
2.2.2	Üldplaneeringus tasakaalu leidmine piiravate keskkonnatingimuste ja elamu- ning ettevõtluse (turismimajanduse) arendamise vahel.		jooksvalt
2.2.3	Koostöö RMK-ga Noarootsi, Osmussaare, Nõva, Marimetsa jt puhkemajanduse arendamiseks.		jooksvalt
2.2.4	Suvised turismiinfopunkti toetamine Noarootsis, Osmussaarel ja Nõval, võimalusel ja vajadusel ka teistes piirkondades.		jooksvalt
2.2.5	Lääne-Nigula valla piirkondade suveniiride ja meenete kujundamine ja pakkumine		Jooksvalt. Eraldi on ette valmistatud Osmussaare suveniirid.
2.2.6	Viidamajanduse korrastamine ja edasine väljaarendamine, vaatamisväärsuste tähistamine,		Elluviimisel on Ranniku matkaraja projekt. Matkarada ulatub Läti ja

	<p>tänapäevaste IKT võimaluste kasutamine turundamisel (koduleheküljed, FB, Google, QR koodid, droonivideod jne).</p>	<p>Leedu piirist Tallinnani ning on osa Euroopa pikamaarajast E9, mis algab São Vicente neemel Portugalis. Lääne-Nigula vallas on projekti raames märgistatud rada looduses valge- sinine- valge markeeringuga, rajatud puhkekohad (2) ning paigaldatud infotahvlid (6 - Linnamäe teeristis, RMK Lepaaugu parkimistasku, Nõva endise vallamaja vastas parklas, Spithami külas, Hara sadamas, Österby sadamas).</p> <p>Lääne-Nigula vald osaleb koostöös MTÜ-ga Terra Maritima LEADER projekti „Matsalu piirkonna infostendide uuendamine“ elluviimises. Projekti raames uuendatakse teiste seas ka 4 Lääne-Nigula vallas asuvat infostendi. Projekti eesmärgiks on pikendada külastajate viibimise aega projektiga hõlmatud piirkonnas, Matsalu piirkonna pärandkultuuri, ajaloo ja looduslike vaatamisväärsuste tutvustavate infostendide uuendamine. Tegevused viiakse ellu perioodil 2018-2019.</p> <p>Suvel käivitus LEADER meetme kaudu rahastatud viidaprojekt, mille raames paigaldati sügiseks täiendavaid tee ja külasilte nii Noarootsi, Nõvale, Kullamaale kui ka Lääne-Nigulasse. Projekt viidi ellu koostöös MTÜ-ga Läänemaa Turism ja SA-ga Läänemaa</p> <p>Osaletakse Läänemaa Turismi turundusprojektis (droonivideod, fotod jne)</p>
2.2.7	<p>Vaimse kultuuripärandi (rahvariide triibustikud, ajaloolised fotod, maalid, kultuuritegelased, filmide/raamatute tegevuskohad, raudtee, rannarootsi kultuur jms) kasutamine piirkonna turundamisel.</p>	<p>ÜL Jooksvalt. 2019. aastal valmistati ette Militaarturismi tutvustav projekt. Projekti eesmärgiks on miliraarobjektide kättesaadavamaks muutmine, külastajate turvalisuse tagamine ning militaarpärandi tutvustamine. Projekti raames on osalevad objektid Lätist ja Eestist grupeeritud 4 perioodi: I maailmasõda, II maailmasõda, Rahvuslik vabadusliikumine Lätis ja Eestis (1945-1956.), Nõukogude võimu periood (1944-1991)/ teel</p>

		<p>iseseisvuse taastamisele: Läti (04.05.1990), Eesti (20.08.1991). Lääne-Nigula vallas on projektitaotluses esindatud järgmised objektid: Osmussaare 180 mm rannapatarei tulejuhitmistorn ja kaks soomustorni (viidad, infotahvlid, piirded), 130 mm rannapatarei 3 soomustorni; Spithami radarijaam (viit ja infotahvel, puhkekoht, parkimistasku); Kudani piiripunkt (tökkepuu, infotahvel ja parkimistasku). Lääne-Nigula valla investeeringute maht projektis on planeeritud 24 000 eurot. Projekt on esitatud Interregi Eesti-Läti Programmi ning on otsuse ootel.</p> <p>Ettevalmistamisel on koostööprojekti Soome ja Rootsi partneritega Lääne-Eesti Turismi eestvedamisel rannarootslaste teematikat puudutav projekt, mille raames soovitakse rajada Rannarootsi kultuuripärandi teemapark Österbyse.</p>
2.2.8	<p>Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse arendamine - (turunduskava koostamine, teenindus- ja abihoone ehitamine, Mäepealse tee tolmuvabaks muutmine, rullsuusaraja ehitamine, maastikurattakrossi- ja suusarada kuni Kullamaa tehisjärveni, korv- ja võrkpalliväljak, laste mänguväljak, väljõulinnaku ehitamine, mäe- ja tuubitõstuki ehitus).</p> <p>2019. koostatakse keskuse tegevuse ja teenuste analüüs, mis võimaldaks tulevikuperspektiivis keskuse isemajandamist</p>	<p>ÜL Jooksvalt. 2019. aastal sai rahastuse SA PLTHS kaudu Kultuuriministeeriumi regionaalsete sportimiskeskuste programmi esitatud projekt „Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse teenuste arendamine, suusaradade- ja mäekeskuse lumetussüsteemide rajamine”. Toetuse kogusumma on 160 000 eurot, mis jagatakse ära perioodi 2019-2022 peale (40 000 eurot aastas). Vald taga projekti 50% oma finantseeringu. Projekti kogumaksumus on 397 367 eurot ning selle raames tehakse erinevaid arendustöid.</p> <p>Elluviimisel on Kättesaadava loodusturismi projekt (inglise keeles Nature Access to All). Projekti eesmärk on loodusturismi objektide ligipääsetavuse hõlbustamine Lätis, Eestis ja Soomes. Lääne-Nigula vallas muudetakse projekti raames kättesaadavamaks Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus, kus korrastatakse loodusrada, paigaldatakse viidad, infotahvlid (sh</p>

			helisüsteemiga), pingid-prügikastid ning invatualett
2.2.10	Kullamaa Tehisjärve ümbruse arendamine-ujumisrand, matka- ja suusarajad. Matka ja suusaradade ühendamine Palivere Tervisespordi ja Turismikeskusega üheks võrgustikuks vastavalt Kullamaa järv-puhkeala kehtestatud detailplaneeringule.	ÜL	
2.2.11	Osmussaare turismipotentsiaali ärakasutamine, Osmussaare tuletorni avamine külastajatele 2019, saarevahi ametikoha säilitamine, sadamahoone ja külastuskeskuse arendamine, suveniiride väljatootamine, saare joogivee- ja tuletõrjevee küsimuse lahendamine 2018-2019.	ÜL	Tuletorn avatud 2019, suveniirid tehtud, joogivee ja tuletõrjevee küsimuse lahendamist jätkatakse
2.2.12	Koostöö Lääne praostkonnaga Läänemaa kirikute ning seotud objektide (pastoraadihooned, kalmistud jm) turismiobjektina kasutamiseks, osalemine „Teeliste Kirikud“ projektis.		jooksvalt
2.2.13	EELK Lääne-Nigula kiriku kompleksi arendamine (pastoraadihoone katuse väljavahetamine, teisele korrusele majutusruumide rajamine, kompleksi küttesüsteemide rekonstrueerimine, kirikuhoone krohvimine, kirikukella väljavahetamine ja turistidele suunatud infotahvlite/virtuaalsete teabeallikate paigaldamine).		ERA
2.2.14	EELK Piirsalu kiriku katuse uuendamine, põrandate väljavahetamine ja kogudusehoone remont.		ERA
2.2.15	EELK Kullamaa kiriku katuse ja tornikiivri restaureerimine, kellasüsteemide restaureerimine, kogudusemaja renoveerimine.		ERA, tööd pooleli
2.2.16	EELK Nõva kiriku restaureerimistöde jätkamine, Läänemaa ainsa puukiriku aktiivsem turundamine külastussihtkohana.		ERA, tööd pooleli
2.2.17	EELK Noarootsi kiriku restaureerimine ning pastoraadi ja abihoonete rekonstrueerimine.		ERA
2.2.18	Risti jaamakompleksi, veetorni ning pumbajaama (tööstuspärandi objekt) ja nn MEMENTO väljaku arendamine ja haldaja leidmiseks konkurssi korraldamine.		INTERREG Estonia-Latvia tööstuspärandi turismi projekti raames (Revival of Industrial heritage for tourism development, lühend Industrial Heritage) arendatakse turismiobjektideks erinevad veskid, vabrikud, tuletornid, raudteeobjektid ja veetornid Eestis ja Lätis. Lääne-Nigula vald osales projektis Risti veetorniga. Projekti raames renoveeriti veetorn, muudeti see visuaalselt atraktiivsemaks ning tagati võimalus huvilistele mööda ajaloolist keerdtreppi torni ronimiseks. Päevakorras pumbajaama, käimla ja pagasikuuri rekonstrueerimine ning jaamahoone kasutus.

			Arendamist jätkatakse jookvalt, kavas ka vastavad arutelud kogukonnas
2.2.19	Nõva kivide ja Peraküla munakivitee eksponeerimine (munakivitee rekonstrueerimine).		
2.2.20	Rõude Muuseumi, Põlluotsa muuseumi (Peraküla), Lykholmi muuseumi, Laikmaa Majamuuseumi, Koela talumuuseumi, Liiva talumuuseumi (Piirsalu) tegevuse väärtustamine, hoonete korrastamine, kogude digitaliseerimine, Kullamaale kihelkonnamuuseumi rajamine.		jookvalt
2.2.21	Koluvere Piiskopilinnuse, tallihoovi ja mõisapargi rekonstrueerimine.		ERA
2.2.22	Laastre vesiveski rekonstrueerimine hüdroenergia tootmiseks, Käntu-Kastja kaitseala teabepunkti rajamine.		ERA
2.2.23	Riguldi mõisa pargi ja keldri korrastamine.		ERA
2.2.24	Rooslepa kabeli remonditööd.		jookvalt
2.2.25	Ramsi puhkekoha väljaehitamine.		Ramsi teele seatud sundvaldus 26.06.2019, 22.08 kavas tunnistada tee avalikuks kasutamiseks
2.2.26	Lääne-Nigula vald toetab Meritähe külastuskeskuse ja hotelli rajamist Dirhamisse.		jookvalt
2.2.27	Kullamaa keskasula avaliku wc ehitamine ja infopunkti rajamine.		Kavas 2019. III kvartal, projekt valmis, hange läbi viidud

E 2.3. Sadamad on tuntud nii turistide sihtkohana kui ka olulise ühendusteena piirkondade vahel ning olulised ettevõtluse ja turismi arendamise seisukohalt
Väljakutsed:

1. Sadamate teadlik arendamine turismi, ettevõtluse ning valla külastatavuse suurendamise eesmärgil.
2. Sadamate infrastruktuur puudulikult välja arendatud, juurdepääsud vajavad süvendamist.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
2.3.1	Nõva sadamast külastussadama arendamine, Rannaküla ettevõtluspiirkonna taristu rajamine. Väikealuste vettelaskmiskohtade (lautrid- slipid) väljaehitamine.	ÜL	2019. Nõva sadama ostmine, ujukvai ehitus, edasiste tegevuste kavandamine III-IV kvartal 2019
2.3.2	Österby ja Hara sadama arendamine, laevateede süvendamine, sadamahoone ehitus, juurdepääsuteede ning parklate mustkatete ehitus. Kavandatakse avaliku konkursi korraldamist sadamate haldajate/investorite leidmiseks	ÜL	Jookvalt, Österby sadama osas esitatud MATA meetme taotlus (ehitus kavas 2020), Hara sadama osas on pooleli kohtuvaidlus, haldusasi 3-19-27
2.3.3	Dirhami sadama arendamine.		Jookvalt, ERA
2.3.4	Osmussare sadama alalise kai ehitus, sadamahoone korrashoid ja jooksev remont.		jookvalt
2.3.5	Väiksemate lautrikohtade võimaluste kaardistamine ja arendamine.		
2.3.6	Kasari jõe äärde paadisadama rajamine koos puhkealaga.		

E 3. Hästi toimivad ning vajadustele vastavad taristud.**Soovitud seisund:**

Valla taristute seisukord on paranenud. Olulise avaliku huviga teed on kaetud mustkattega. Ühistransport vastab valla elanike vajadustele. Asulate elanikele on tagatud kvaliteetne joogivesi ja reovesi on nõuetekohaselt puhastatud. Panustatakse hajaasustuses olevate elamute juurdepääsuteede, veevärgi ja kiire interneti arengusse. Vallas on tagatud kaasaegne energiat säästev tänavavalgustus ning jäätmekäitlus. Lääne-Nigula vald on heakorrastatud ning korteriühistud toimivad. Tänu kaasaegsele taristule on stabiliseerunud ja hakanud kasvama valla elanike arv.

E 3.1. Teed vallas on turvalised ning kvaliteetsed, kruuskattega teed on muudetud tolmuvabaks.**Väljakutsed:**

1. Hajaasustus, palju kruusateid;
2. Ebapiisavast hooldusest ja vähesest kruusakihist tingituna toimub teekatete lagunemine, mistõttu kulub proportsionaalselt palju raha hädaremonditöödeks;
3. Vähe kergliiklusteid;
4. Mitmed valla seisukohast olulised teed on riigimaanteed ja nende kitsaskohtade lahendamine saab toimuda koostöös Maanteeametiga.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.1.1	Teede hoolduse põhirõhk on tee säilivuse seisukohalt vajalike tööde suurendamisel (teeäärte planeerimine ja puhastamine, profileerimine, truupide ja kraavide ehitus ja olemasolevate korrastamine, aukude lappimine)		Jooksvalt, vastavalt strateegiale, ühinemislepingule ja teede investeeringute kavale
3.1.2	Kruuskattega teede järkjärguline mustkatte alla viimine, mille juures lähtutakse järgmistest prioriteetidest: tee on valla omandis või valla kasuks on seatud asjaõigus, tee ääres asuvad elamud, tee läbib külakeskust või kulgeb avaliku objektini, teel liigub ühistransport (sh koolibuss), tee on peamine ühendustee ajaloolise äärealal asuva küla ja keskuse/lähima mustkattega tee vahel.	ÜL	Jooksvalt, vastavalt strateegiale, ühinemislepingule ja teede investeeringute kavale
3.1.3	Valla teede investeeringute kava koostamine arengukava koosseisus ja iga-aastane uuendamine.	ÜL	jooksvalt
3.1.4	Avalike teede kajastamine koostatavas üldplaneeringus, kokkuleppel omanikuga avalike teede mõõdistamine ja saamine valla omandisse või asjaõiguse seadmine, vajadusel sundvalduse seadmise menetluse algatamine ja läbiviimine.		jooksvalt
3.1.5	Koostöös Maanteeametiga asulate keskuste teede, kergliiklusteede ja parklate korrastamine- Martna keskus 2019, Pürksi keskus 2018, Risti keskus (Risti-Kuijõe maantee) 2020, Linnamäe keskus (Keila-Haapsalu tee ja Võntküla-Riguldi-Harju Risti tee ristmik)		Jooksvalt, Pürksi keskus valmis 2018, Martna keskus keskmisest väiksemas mahus 2019, teised vastavalt kavale
3.1.6	Läbirääkimiste pidamine Maanteeametiga kruuskattega kõrvalmaanteed mustkatte alla viimiseks- Hara tee ja Hara-Kudani tee, Saanika-Martna tee, Liivi - Üdruma tee, Oru - Soolu - Jalukse tee, Palivere - Keedika tee, Kaasiku - Liivi tee, Spithami tee.		Jooksvalt, ettepanekud tehtud, kuid positiivne lahendus puudub, va koostöös maanteeametiga Hara tee mustkatte ehitus
3.1.7	Kergliiklusteede võrgu laiendamine, seejuures lähtutakse järgmistest prioriteetidest - tee asub asulat läbiva tiheda liiklusega tee kõrval, ühendab elamupiirkonda haridus- või sotsiaalasutuse, tootmisala, ühistranspordipeatuse või muu olulise objektiga, ühendab erinevaid vallasiseseid keskusi		jooksvalt

	või valla keskusi maakonnakeskusega.		
3.1.8	Koostöö Maanteeametiga järgmiste riigimaantee de ääres asuvate kergliiklusteede planeerimisel ja ehitamisel-Taebla-Rannaküla (Saunja), Räägu-Rannaküla (Saunja), Risti aleviku Tallinna mnt, Haapsalu mnt ja Lihula mnt, Pürksi-Österby, Nõva-Rannaküla, Kullamaa-Koluvere-Laukna, Kullamaa-Silla-Üdruma, Risti-Piirsalu, Nõva bussipeatus-Keiburanna (metskonna) tee algus, Linnamäe - Linnamäe Peekoni tee, Linnamäe teerist - Pargi tee.		Jooksvalt, kuid konkreetsed edukad koostööprojektid puuduvad
3.1.9	Liikluse rahustamiseks ja turvalisuse tõstmiseks vajalike rajatiste ehitamine elurajoonidesse ja kooliteele (ristmike ülestõstmine, künnised, liikluspeeglid, teemärgistus jms). Valla asulate liikluskorralduskavade koostamine koostöös TÜ Haapsalu Kolledžiga.		Jooksvalt
3.1.10	Hajaasustuse meetme raames kodude sissesõiduteede rajamise toetamine.	ÜL	Jooksvalt
3.1.11	Koostöö Keskkonnaministeeriumi, Haapsalu linna ja teiste institutsioonidega Noarootsi püsiühenduse rajamise ettevalmistööde tegemiseks		jooksvalt

E 3.2. Ühistranspordi võrk on kättesaadav, mugav ja turvaline kõikides valla piirkondades.

Väljakutsed:

1. Teatud piirkondades ühistransport puudub või väga harv.
2. Elu- ja töökohtade vaheline mugav ühistransport, pääs maakonnakeskusesse.
3. Riisipere-Haapsalu raudtee taastamine.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.2.1	Ühistranspordi sõiduplaanide koostamine koostöös Põhja-Eesti Ühistranspordikeskusega ja teenusepakujaga selliselt, et see kataks võimalikul suurel määral koolitranspordi vajaduse, võimaldaks käia maakonnakeskusesse ja vallas asuvatesse tootmispiirkondadesse tööle ning tagaks piirkondade ühendused.		Jooksvalt Põhja-Eesti ÜTK-ga koostöös
3.2.2	Paindliku õpilastranspordi nõuetekohane korraldamine-avaliku liini puudumisel koolibussiliinide korraldamine või isikliku sõidu kompenseerimine vastavalt volikogu poolt 2018. kehtestatud korrale.		jooksvalt
3.2.3	Vallasisesse ühistranspordivajaduse väljaselgitamine ning vajadusel maakonnaliinide graafikus muudatuste tegemine		Jooksvalt Põhja-Eesti ÜTK-ga koostöös
3.2.4	Ülevallalistele üritustele transpordi võimaldamine.		Jooksvalt
3.2.5	Ühistranspordipeatuste taristu korrastamine, võimalusel ja vajadusel peatuste valgustamine, koostöös ühistranspordikeskusega sõiduplaanide tagamine peatuses.		Jooksvalt Põhja-Eesti ÜTK-ga koostöös
3.2.6	Risti bussiterminali välja arendamine, WC ehitus Risti bussijaama.		Ettevalmistavad arutelud, kavandatud 2021 MATA meetmes
3.2.7	Koostöö tegemine riigi ja kohalikul tasandil Riisipere-Haapsalu raudtee taastamiseks, osalemine vastavate uuringute, planeeringute ning projektide koostamisel.		Jooksvalt, koostöö SA Läänemaa kaudu
3.2.8	Raudtee väljaehitamise korral ettevalmistuste tegemine „Pargi ja Reisi“ parklate ehituseks Taebla, Palivere ja		Käivitatakse raudtee ehituse ajaplaani konkreetsemaks

Risti jaamades.	muutumisel
-----------------	------------

E 3.3. Vallas on kaasaegne vee- ja kanalisatsiooniteenus

Väljakutsed

1. Veevarustuseadmete ja reoveepuhastite puudumine ja olemasolevate kaevude halb joogivee kvaliteet hajaasustusaladel;
2. Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemi (sh pumplad, reoveepuhastid) puudumine või kehv seisukord mõnes piirkonnas.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.3.1	Lääne-Nigula valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava väljatöötamine ja kehtestamine aastaks 2020.		Arengukava valmib 2019 III kvartal ja antakse volikogu menetlusse
3.3.2	Koostöös AS Haapsalu Veevärk Taebla aleviku (Vana-Taebla) ÜVK väljaehitamine.	ÜL	Pärast 2021
3.3.3	Koostöös AS Haapsalu Veevärk Piirsalu küla ÜVK rekonstrueerimine.	ÜL	Haapsalu Veevärk ei pea hetkel rekonstrueerimist otstarbekas, kuna süsteem on ende hinnangul piisavalt töökorras.
3.3.4	Koostöös AS Matsalu Veevärk Rõude küla ÜVK rekonstrueerimine.	ÜL	2019. aasta KIK taotlus jäi rahuldamata, esitatakse uus taotlus 2020 ja uuritakse alternatiivseid lahendusi.
3.3.5	Nõva, Rannaküla ja Variku ÜVK üleandmine AS Haapsalu Veevärk ja koostöös vee-ettevõtjaga nimetatud asulate ÜVK süsteemide rekonstrueerimine.	ÜL	Veevärk üle antud, rekonstrueerimise 2019. taotlus jäi rahuldamata, uus taotlus 2020
3.3.6	Pürksi piirkonna ja Dirhami keskuse ÜVK piirkonna laiendamine.		Pürksi laiendatakse Umbaia DP väljaarendamisega.
3.3.7	Palivere aleviku ÜVK laiendamine (Kuliste Aasa suvilapiirkond)		Pärast 2022
3.3.8	Hajaasustuse programmis osalemine, kus valla prioriteediks on lastega perede ning puuetega inimeste toetamine.	ÜL	jooksvalt
3.3.9	Osmussaarele veetrassi ja tuletõrje veevõtukoha rajamine.	ÜL	2018. ja 2019. taotlused jäid rahuldamata.
3.3.10	Risti aleviku sademeveekraavituse ja drenaaži hooldus		Vajadusel jooksvalt

E 3.4. Tagatud on energiasäästlik ja tarbijale võimalikult soodne soojatootmine.

Väljakutsed:

- Katlamajad kasutavad tööjõumahukust eeldavaid küteliike (halupuud);
- Vald on osade katlamajade omanik

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.4.1	Valla omandis olevatele katlamajadele haldaja leidmine 2019. aasta jooksul		Nõva katlamajade haldajaks AS Lääne-Nigula Varahaldus, lahendada vaja Martna katlamaja haldus pärast automatiseerimist.
3.4.2	Martna ja Kullamaa katlamaja töö automatiseerimine, vajadusel küteliigi vahetamine 2019-2020.		Martna katlamaja automatiseerimine 2019,

		Kullamaa 2020
3.4.3	Palivere kaugküttevõrgu renoveerimine.	Tehtud 2018-2019 AS Lääne-Nigula Varahaldus poolt

E 3.5. Tänavavalgustuse võrk on kaasajastatud ning kasutusele on võetud energiasäästlikud lahendused.

Väljakutsed:

1. Renoveerimata ja energiat raiskav valgustussüsteem.
2. Tänavavalgustus ei kata kõiki olulisi piirkondi või üksikobjekte

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.5.1	Uue tänavavalgustuse ehitamisel on prioriteediks asulate, laste koolitee, bussipeatuste, mänguväljakute, avalike objektide juurdepääsuteede ja kergliiklusteede valgustus.	ÜL	jooksvalt
3.5.2	Tänavavalgustuse rekonstrueerimisel energiasäästlike lahenduste kasutuselevõtt- LED-lambid, nn „targad lahendused“, kaasaegsed juhtimissüsteemid jms.		jooksvalt
3.5.3	Päikesepaneelidel põhinevate bussipeatuste valgustite ja muude üksikvalgustite kasutamine (piirkondades kus uute liitumiste väljaehitamine ei ole otstarbekas).		Jooksvalt, 2018. paigaldati 8 ja 2019 6 autonoomset valgustit.
3.5.4	Palivere asula tänavavalgustuse täielik rekonstrueerimine aastaks 2021, Palivere tehase kergliiklustee valgustuse väljaehitamine.	ÜL	2019. projekteerimise riigihange ja projekteerimine , 2020 ehitus.
3.5.5	Taebra, Nigula ja Pälli asulate tänavavalgustuse rekonstrueerimine, Pihlaka kergliiklustee valgustuse väljaehitamine 2019.	ÜL	Pihlaka kergliiklustee valgustus ehitati 2019, ülejäänud jooksvalt
3.5.6	Pürksi ja Sutlepa keskuste tänavavalgustuse rekonstrueerimine		Projektivõimaluste avanedes

E 3.6. Valla kõrge miljööväärtus, heakorrastatud ja kasutatavad pargid ja haljasalad, kaunimate kodude tunnustamine, lagunevate hoonete likvideerimine

Väljakutsed:

1. Asulate keskused vajavad korrastamist ja kaasajastamist.
2. Vähe erinevaid väikevorme (mänguväljakud, pingid, prügikastid, lillepeenrad jms).
3. Piirkonniti tühjad, maastikupilti reostavad ja kasutuseta korterelamud, põllumajandus- ja tööstushooned.
4. Kinnistute omanike motivatsioon oma elukoha ümbrust korrastada.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.6.1	Asulate keskuste arhitektuuri- ja maastikukujunduse projektide koostamine aastaks 2024		
3.6.2	Avalike alade niitmine, väikevormide paigaldamine ja hooldamine.	ÜL	jooksvalt
3.6.3	Avalike mänguväljakute, rulaparkide tehnilise seisukorra regulaarne kontrolli, vajadusel väljakute remont, uute elementide paigaldamine.	ÜL	jooksvalt
3.6.4	Uue rulapargi ehitus Linnamäele ja Pürksi.		
3.6.5	Väikevormide (prügikastid, pingid, rattahoidjad, lillekastid jms) paigaldamine asulatesse, inventari hankimine kohalike kaupade müüjate tarvis (laadaplats,		jooksvalt

	müügikohad)		
3.6.6	Osalemine ülemaakonnalistel ja üle-eestistel „Kauni kodu“, „Kauni küla“ ja heakorrastatud omavalitsuse konkurssidel, heakorrakonkursside korraldamine.		Jooksvalt. Korraldab SA Läänemaa
3.6.7	„Kolemajade“ kaardistamine, omanike väljaselgitamine, lahenduste leidmine, vajadusel valla omandisse saamine ning erinevate projektmeetmete abil lammutamine	ÜL	Jooksvalt. Martna keskuses (Putkaste tee 4) lammutati 2018/ 2019 lagunenu elamu ja endine saun. Perspektiivis on s KredEx'i toel palaanis lammutada Aia maja Kirnas, Kooli tn 6 (osaliselt), Putkaste 4 maja Martnas, Siimu tee mäja (osaliselt) Rõudes.
3.6.8	Valla heakorra eeskirja täitmise järelevalve, asjakohaste meeldetuletuste saatmine kinnistute omanikele, omanikega lahendused miljööväärtuse parandamiseks		jooksvalt
3.6.9	Taebla Tammepargi arendamine vastavalt DP-le, kultuuri- ja spordisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu loomine.		Jooksvalt ja kasutades erinevate projektide võimalusi.
3.6.10	Kuliste Aasa arendamine, kultuurisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu ehitus, elektriühenduse ehitus. Alale sobiva kasutusfunktsiooni leidmine, vajadusel sellekohase ideekonkursi korraldamine.		Antud üürile MTÜ Palivere Aleviselts. Vaja läbi viia arutelud sobiva idee leidmiseks.
3.6.11	Risti pargi arendamine, kultuurisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu ehitus (kõlakoja ja tantsuplatsi rekonstrueerimine, valgustus, elektriühendus)		Kavandatud maastikukujunduse projekti tellimine 2020
3.6.12	Kullamaa Rohumäe arendamine, kultuurisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu ehitus (laululava, pingid, valgustus, elektriühendus)		Korrashoid jooksvalt
3.6.13	Linnamäe Pargi arendamine, kultuurisündmuste läbiviimiseks vajaliku taristu ehitus. (pingid, valgustus, elektriühendus, kõlakoja remont)		Korrashoid jooksvalt
3.6.14	Pürksi mõisapargi arendamine, kultuurisündmusteks ja vaba aja veetmiseks vajaliku taristu ehitamine		Korrashoid jooksvalt
3.6.15	Nõva mõisapargi korrastamine ja loodusõppe keskkonnaks kujundamine		Kavandatud kooliaia taastamine 2019/2020, lastelaagrite korraldamine.
3.6.16	Avalike ujumiskohtade arendamine ning korrastamine, ujumiskoha jaoks vajaliku taristu ehitus.		jooksvalt
3.6.17	Avalike aiamaade piirkondade taristute uuendamine (teed, kastmisvesi, kraavid jm) ja sellega piirkonna miljööväärtuse ja atraktiivsuse tõstmine.		Jooksvalt. Taebla aiamaade kohta kirjutatud LEADER projekt
3.6.18	Läänemaa Tervisetee korrashoid koostöös SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskuse, terviseteele asuvate ja endise raudteega seotud objektide väärtustamine ja võimaluste piires korrastamine.		Jooksvalt, viidastus kavas üle vaadata 2020. Jälgida arenguid raudtee valdkonnas
3.6.19	Kalmistute inventariseerimine aastaks 2022, piirdeaedade korrastamine, kablete/jutlustusmajade korrashoid, käimlate rajamine ning infotahvlite paigaldamine.	ÜL	jooksvalt

E 3.7. Mõtestatud eluasemepoliitika elluviimine koostöös korteriühistute ja majaomanikega.

Väljakutsed:

1. Mittetoimivad korteriühistud;

2. Korterelamud valdavalt renoveerimata, kaasaegsete elamispindade puudus;

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.7.1	Käivituvate KÜ nõustamine.		Jooksvalt
3.7.2	Ettevõtjatega koostöö tegemine, et osaleda riigi poolt ellu viidavates munitsipaalüürimajade ehitamise projektides. Võimalikud üürimajade asukohad- Taebla, Linnamäe, Risti, Kullamaa, Palivere.		Jooksvalt. Läbi viidud Maali üürimaja ehitushange ja alustatud ehitustööd. Kavandatakse Martna üürimaja
3.7.3	KÜ-de nõustamine elamute renoveerimiseks, riiklikes programmides (KredEX) osalemiseks ja rahastuse taotlemiseks kortermajade renoveerimiseks.		Jooksvalt, 2019 IV kvartal kavas teabepäev
3.7.4	Eramute omanike nõustamine erinevatest toetusmeetmetest raha taotlemisel.		jooksvalt

E 3.8. Lääne-Nigula vallas on keskkonnasõbralik elukeskkond

Väljakutsed:

1. Vähenenud keskkonnateadlikkus jäätmete käitlemisel (nt sorteerimisel).
2. Keskkonnakaitse ja igapäevase majandustegevuse vastuolu.
3. Maavarade kaevandamisest tulenevad keskkonnamõjud.
4. Haapsalu Tagalahe ja Noarootsi jäänukjärvede ning jõgede suudmete kinnikasvamine.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
3.8.1	Lääne-Nigula valla jäätmekava koostamine aastaks 2020 ja rakendamine	ÜL	Kavas 2020
3.8.2	Sorteeritud jäätmete äraandmise võimaluste parandamine, ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine.	ÜL	jooksvalt
3.8.3	Korraldatud jäätmeveo rakendamine kõigis valla piirkondades aastal 2018	ÜL	Hange läbi viidud, vedu toimib
3.8.4	Keskkonda säästva ja jätkusuutliku kasutamise võimaluste õppe laiendamine koolide õppekavades.		jooksvalt
3.8.5	Keskkonnanõuete täitmise üle järelevalve tegemine ja probleemsetes piirkondades keskkonnaseisundi monitooring, ekspertarvamuste koostamises osalemine ning lahendusvariantide otsimine.		jooksvalt
3.8.6	Koostöö Keskkonnaministeeriumi- ja ametiga, piirkonna elanike ja Niibi turbaraba omanikega Salajõe piirkonna veeprobleemide lahendamisel, sellekohastes projektides osalemine.		Jooksvalt. Riigikohtu menetluses hadusasi 3-17-796, lahend 2019. III kv
3.8.7	Koostöös Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaametiga, KIK-iga Vööla mere ja Kudani järve ökoloogilise seisundi parandamine (Kudani järve ja Vööla mere ühenduse taastamine, Vööla mere süvendamine, kanali ehitamine veevahetuse parandamiseks Tagalahe ja Hara lahe vahel)		jooksvalt
3.8.8	Koostöös Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaametiga ning Haapsalu linnaga Haapsalu Tagalahe probleemide lahendamisel (st Tagalahte suubuvate jõgede suudmealade puhastamine).		jooksvalt
3.8.9	Avalike juurdepääsude tagamine kallasrajale ja nende tähistamine		Jooksvalt, üldplaneeringu kohane
3.8.10	Toetame ja tunnustame Silma Õpikoja ja RMK tegevust laste keskkonnahariduse korraldamisel.		jooksvalt

E 4. Avatud, innovaatiline ja kogukonda kaasav juhtimine

Soovitud seisund:

Valla juhtimine on strateegiline, avatud ning innovaatiline. Kõigil elanikel, kodanikuühendustel ja ettevõtjatel on võimalik otsuste kujundamisel kaasa rääkida. Strateegiliste tegevuste ja investeeringute kavandamine toimub keskselt, kohapealsete küsimuste arutamine ja lahenduste leidmine võimalikult „rohujuure“ tasandil- iga kogukond on omanäoline ja väärrib eraldi lähenemist ning aktiivne kogukond Valla juhtimises ja vallavara halduses kasutatakse kaasaegseid lahendusi, IKT taristu on standardiseeritud, koordineeritud, stabiilne, jätkusuutlik ja turvaline. Kodanikule osutatavate e-teenuste osakaalu on suurendatud .

E 4.1. Tegusad ja kaasatud kogukonnad

Väljakutsed:

1. Kogukondade huvide ja eripära arvestamine.
2. Kuidas kujundada aktiivset ja ise otsustavat kogukonda?
3. Senine praktika kodanikuühenduste ja külavanemate kaasamisel, toetamisel ja rahastamisel on olnud väga erinev, erinev ka kodanikuühiskonna aktiivsus piirkonniti.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
4.1.1	Vallajuhtimise arendamine võrgustikupõhiselt, osavallakogude ja kogukonnakogude kaasamine kohaliku elu küsimuste lahendamisse ning otsustusprotsessi	ÜL	Arendamine jooksvalt. Volikogu 21.08.2018 määrusega nr 34 „Lääne-Nigula valla kogukonnakogude statuut“ reguleeritakse kogukonnakogude moodustamist, pädevust ja töökorraldust. 2019. aastal moodustati Risti, Palivere, Taebla kogukonnakogu
4.1.2	Volikogu istungite videosalvestuste avaliku andmebaasi koostamine, tehniliste võimaluste olemasolul istungite online ülekannete korraldamine		
4.1.3	Ettevõtjate, kodanikuühenduste, korteriühistute ümarlaudade korraldamine.	ÜL	jooksvalt
4.1.4	Noortevolikogu moodustamine aastaks 2019, selle ja õpilasesinduste tegevuse toetamine.		PM kehtestatud volikogu 16.05.2019 määrusega nr 15, käivitub IV kvartal 2019
4.1.5	Elanike tagasisideküsitluse läbiviimine nende arvamuste ja soovide teadasaamiseks vallaelu paremaks korraldamiseks vähemalt 1X aastas		2019. küsitlus tehtud, jätkub jooksvalt
4.1.6	Kaasava eelarve rakendamine hiljemalt 2020. aastaks, veebipõhiste küsitlusplatvormide (nt VOLIS) kasutamine .	ÜL	Tehtud, jätkatakse 2020 2019. aastal rakendas Lääne-Nigula vald kaasavat eelarvet. Hääletus toimus infosüsteemis VOLIS 29.04 - 12.05. Rahvahääletusel sai osaleda iga vähemalt 16-aastane isik, kelle elukoht oli rahvastikuregistri andmetel Lääne-Nigula vallas. Iga rahvahääletusel osalev isik sai hääletada kuni kolme

			ettepaneku poolt. Infosüsteemis VOLIS hääletas 741 isikut
4.1.7	Ühtsete avalikes huvides tegutsevate kodanikuühenduste ja külavanemate kaasamise ning rahastamise mudeli väljatöötamine hiljemalt aastaks 2020.	ÜL	Kavas 2019 III-IV kvartal
4.1.8	Kodanikuühiskonna institutsioonidega pidev regulaarne infovahetus.		jooksvalt
4.1.9	Külavanemate, alevikuvanemate, seltside ümarlaua regulaarne korraldamine ja külaesindajate koolitus.	ÜL	jooksvalt, ümarlauad toimuvad
4.1.10	Väljundi leidmine kõikidele seltsimajadele (külamajad, kultuurimajad, vabaajakeskused jne), suund selle poole, et nad kujuneksid multifunktsionaalseteks külakeskusteks.	ÜL	jooksvalt
4.1.11	Koostöö Lääne praostkonnaga		jooksvalt

E 4.2. Vallajuhtimine on efektiivne, kaasav ja innovaatiline ning toimub pidev organisatsiooni arendamine.

Väljakutsed:

1. Tänapäevaste juhtimismeetodite, teenuste disaini ja kvaliteedi hindamise süsteemide ja IKT võimaluste kasutusele võtmine.

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
4.2.1	Asutuste ITK riist- ja tarkvara keskne uuendamine ning tänapäevaste ühtsete e-lahenduste, DHS-i, paberivaba asjaajamise, kasutajakeskkondade ja infosüsteemide juurutamine. E-teenuste arendusjuhi ametikoha loomine 2020.		Jooksvalt, E-teenused veebilehel
4.2.2	ISKE ja ühtse andmekaitsepoliitika juurutamine hiljemalt 2019 (auditeeritakse andmekogusid, täiendatakse turvameetmeid ning regulatsiooni ja tõstetakse töötajate teadlikkust).		jooksvalt
	Valla teenuste disain, ühtse teenuste kvaliteedi juhtimise süsteemi väljaarendamine aastaks 2022.		
4.2.3	Visuaalselt ühtse identiteedi loomine, stiiliraamatu koostamine ning rakendamine, asutuste üleminek ühtselt kujundatud kodulehekülgedele aastaks 2020.		jooksvat
4.2.4	Valla veebilehe ja Facebooki lehe pidev uuendamine ja ajakohastamine, aktiivne tegevus sotsiaalmeedias		jooksvalt
4.2.5	Ametnikkonna professionaalsuse ning erialase ettevalmistuse tagamine, pidev ja eesmärgipärane koolitamine, teenistujate koolituskava.		jooksvalt
4.2.6	Töökeskkonna regulaarne analüüs, töökeskkonna ning rahulolu hindamine.		jooksvalt
4.2.7	Valla konsolideeritud üksustele ühiste tugiteenuste (raamatupidamine, hanked, IKT) juurutamine.		

E 4.3. Tagatud on vallale kuuluva vara tõhus haldamine ja avalike hoonete energiasääst.

Väljakutsed

1. Amortiseerunud ja madala energiatõhususega avalikud hooned.
2. Ebaefektiivne pinnakasutus.

3. Kinnisvarahalduse ja tugiteenuste kvaliteet ja arendamine

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
4.3.1	Avalike hoonete energiakasutuse analüüsi läbiviimine 2020. aastaks ja sellest lähtudes lahenduste planeerimine.		
4.3.2	Asutuste toidlustusteenuse kvaliteedi monitooring, ühtse toidulao programmi ja menüüde kasutusele võtmine aastaks 2018, ühiste toiduainete hangete korraldamine, kvaliteedikontroll		Ühtne ANC programm toimib, analüüs toiduainete hangete läbiviimiseks
4.3.3	Võimaluste otsimine toidlustusteenuse efektiivsemaks korraldamiseks (toidlustamine asulapõhiselt ühiskööride baasil, mõjuval põhjusel toidlustusteenuse sisse ostmine). Vastavate otsuste langetamine 2019 aastal.		
4.3.4	Avalike hoonete valgustuses energiat säästvate lahenduste (LED-lampide) kasutuselevõtt.		jooksvalt
4.3.5	Asutuste kinnisvara hooldusteenuse ja haldamise ühishangete läbiviimine ning tugiteenuste (sh kinnisvarahaldus, IKT hooldus) ühtne tagamine.		jooksvalt
4.3.6	Taebla uue koolihoone ehitus 2018-2019, spordihoone remont ja staadioni ehitus 2022+. Nõukogudeaegse koolihoone lammutamine 2018.	ÜL	jooksvalt
4.3.7	Kullamaa Keskkooli energiasäästlikkuse tõstmine (soojustamine, küttesüsteemide rekonstrueerimine, ventilatsioon), siseruumide renoveerimine, võimla ja staadioni rekonstrueerimine	ÜL	Jooksvalt vastavalt strateegiale, 2020 soojustamine, katla rekonstrueerimine
4.3.8	Kullamaa Lasteaia soojussõlme rekonstrueerimine 2019.		Kavas 2019 III kvartal
4.3.9	Kullamaa osavallavalitsuse ja kultuurikeskuse hoone küttesüsteemi väljavahetamine (elektriküttelt muule kütteliigile) 2022 +.		
4.3.10	Martna Lasteaia soojustamine (sh. ventilatsiooni väljaehitamine, akende vahetus, võimalusel päikeseelektrijaama paigaldamine) 2019-2020.	ÜL	2019. III ja IV kvartal, tööd pooleli
4.3.11	Martna vallamaja ja koolihoone soojustamine ning akende vahetus. NB: eelnevalt (2019) viiakse läbi analüüs Martna piirkonna kinnisvara optimaalseks kasutuse lahenduste leidmiseks.	ÜL	2019 alustati vallamaja akende vahetust
4.3.12	Võimaluste otsimine Rõude külakeskuse hoone paremaks kasutamiseks ning hoone (osaliseks) rekonstrueerimiseks multifunktsionaalseks külakeskuseks		jooksvalt
4.3.13	Oru ja Risti Hooldekodu hoonete soojustamine, Oru Hooldekodu küttesüsteemi ümberehitamine ja ventilatsiooni väljaehitamine, taastuvenergia lahenduste kasutuselevõtt NB: otsustatakse pärast hooldekodude tuleviku üle peetavat arutelu.	ÜL	Vt hooldekodud
4.3.14	Risti koolihoone soojustamine (sh osaline akende vahetus, koridoride remont, võimalusel päikeseelektrijaama paigaldamine). 2018-2023	ÜL	
4.3.15	Risti teeninduskeskuse pööningu soojustamine 2019		Kavas 2020
4.3.16	Risti lasteaiahoone küttesüsteemi ümberehitus (ahjude likvideerimine), fassaadi uuendamine ja soojustamine, pörandate soojustamine. 2019-2023		2019. pörandate soojustamine, küttesüsteemi projekteerimine, 2020 küttesüsteemi ehitus

4.3.17	Oru Kooli hoone soojustamine, välisvoodri uuendamine, multifunktsionaalse kultuurisaali ehitus 2018-2019.	ÜL	2019. kultuurisaali projekteerimine, hanked. Koolihoone rekonstrueerimine 2022 +
4.3.18	Palivere Põhikooli hoone soojustamine, ventilatsiooni väljaehitamine 2022+		
4.3.19	Palivere Noortekeskuse hoone soojustamine arvestades seejuures ajaloolise interjööri säilimist (hoone sokli soojustamine, avatäidete soojapidavuse tõstmine, pööningu soojustamine), elektriradiaatorite asendamine õhksoojuspumbaga 2022+		
4.3.20	Palivere Spordihoone seinte soojustamine ja ventilatsiooni väljaehitamine 2022 +		
4.3.21	Noarootsi õpilaskodu hoone korrastamine		jooksvalt
4.3.22	Taebla kultuuri- ja spordikeskuse hoone soojustamine 2022 +, ATS (2019) ja ventilatsiooni väljaehitamine, võimalusel taastuvenegialahenduste paigaldamine, heli ja valgustehnika uuendamine		ATS väljaehitus 2020, muud tööd jooksvalt.
4.3.23	Sireli sotsiaalmaja (Risti) soojustamine, katuse ja küttesüsteemide rekonstrueerimine		Sireli sotsiaalmaja edasine tulevik vaja enne läbi arutada (vt Martna sotsiaalmaja)
4.3.24	Lähtru 8 sotsiaalmaja (toetatud elamine) (Palivere) uute ruumide väljaehitamine	ÜL	2019. IV kvatal kavandatud arutelud
4.3.25	Pürksi sotsiaalmaja küttesüsteemi rekonstrueerimine, hoone soojustamine		2019 IV kvartal kavandatud projekteerimine
4.3.26	Noarootsi osavallamaja soojustamine ja küttesüsteemi rekonstrueerimine		
4.3.27	Nõva kooli võimla akustika parandamine ning lava renoveerimine võimaldamaks saalis korraldada kultuuriüritusi		
4.3.28	Avalike hoonete jooksev sanitaarremont sh küttesüsteemide regulaatorite paigaldamine, torude soojustamine, LED-lampide paigaldus, sanitaarsõlmede remont, põrandate, seinte ja lagede värskendamine jms väiketööd		jooksvalt
4.3.29	Avalikuks otstarbeks mittevajaliku vallavara võõrandamine.		jooksvalt
4.3.30	Valla äriühingute (AS Lääne-Nigula Varahaldus) võõrandamise otstarbekuse hindamine ja vajadusel võõrandamine (2019-2020)		jooksvalt

E 4.4 Lääne-Nigula vald on piirkondliku koostöö eestvedaja, aktiivne partner maakondlikes, üleriigilistes ja rahvusvahelistes projektides

Tegevussuunad:

	Tegevussuunad	ÜL	Täitmine
4.4.1	Koostöö Läänemaa arendamiseks SA Läänemaa raames	ÜL	jooksvalt
4.4.2	Koostöö naaberomavalitsustega piirkondliku iseloomuga avalike teenuste tagamiseks ja piirkonnaülest taristute planeerimisel (nt matka- ja puhkealad, ühistransport jm).		Jooksvalt, nt Lääne raudtee teemal Saue vallaga, MTÜ Terra Maritima raames

			Lääneranna vallaga
4.4.3	Osalemine piirkonna arengule ja avalike teenuste tagamisele suunatud koostööorganisatsioonides (SA Läänemaa, MTÜ Põhja-Eesti ÜTK, MTÜ Läänemaa Turism, MTÜ Kodukant Läänemaa jt.)	ÜL	jooksvalt
4.4.4	Rahvusvaheliste kontaktide laiendamine vallaelu paremaks korraldamiseks, olemasolevate kontaktide hoidmine.		jooksvalt

Lisa 1A

Projektid, milles Lääne-Nigula vald on 2018. ja 2019. osalenud või osalemas

Mitmed loetletud projektid on alguse saanud juba varem, aastatel 2015-2017 ja jõuavad lõpplahenduseni alles nüüd (nt Taebla Kooli ehitus, Palivere soojatorustik jmt)

- „*Taebla Lasteaia välispiirete soojustamine ja tehnosüsteemide renoveerimine*“ SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse meede „Avaliku sektori KOV allsektori lasteaiahoonetes energiatõhususe ja taastuvenergia edendamine“ Toetussumma 127 675 eurot.
- „*Martna Putkaste 3 korterelamu lammutamine*“ KredEx, meede „Kasutusest välja langenud hoone lammutamine“ Toetussumma 7266 eurot.
- „*Nõva külas, kortermajade ja koolihoonete üleminek lokaalsele küttele*“ SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse meede, „Lokaalsete kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduse asemel“. Toetussumma 45 135 eurot. Toetuse taotles AS Lääne-Nigula Varahaldus.
- „*Palivere aleviku tänavavalgustuse rekonstrueerimine*“ . SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse meede „*Tänavavalgustuse taristu renoveerimine*“ Toetussumma 187 730 eurot.
- „*Palivere aleviku kaugküttepiirkonna soojatorustiku renoveerimine*“ SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse meede „Amortiseerunud ja ebaefektiivse soojustorustiku renoveerimine ja/või uue soojatorustiku rajamine“ Toetussumma 154 865 eurot. Toetuse taotles AS Lääne-Nigula Varahaldus.
- „*Viidad valdadesse*“ teeviidad ja infotahvlid Noarootsis, Nõval, Kullamaal. LEADER meede. Toetussumma 43 241 eurot.
- „*Taebla uue koolihoone ehitamine ja sisustamine*“ SA Innove, EL meede „Koolivõrgu korrastamise käigus toimuv jätkusuutlike koolide kaasajastamine“ Toetussumma 1 726 799 eurot.
- „*Taebla tootmisala infrastruktuurid*“ Riigi Tugiteenuste Keskus, EL meede „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine“, toetussumma 303 073 eurot.
- „*Risti veetorn*“ INTERREG Estonian-Latvian programm, meede „Revival of Industrial heritage for tourism development“ toetussumma 12 000 eurot.
- „*Rannikuala matkatee*“ (Oru, Noarootsi, Nõva piirkond) INTERREG Estonian-Latvian programm, meede „Hiking Route along the Baltic Sea Coastline in Latvia and Estonia“
- „*Kättesaadav loodusturism*“ projekt erivajadustega inimestele. INTERREG Central Baltic meede „Nature Access to All“. Toetussumma 30 000 eurot.
- „*Maali Üürimaja ehitus Linnamäe külas*“. Kredex, meede „Elamufondi arendamise juhtumipõhine toetus“. Toetussumma 1 129 678 eurot. Taotleja Lääne-Nigula valla omandis olev OÜ Maali Üürimaja
- „*Matsalu piirkonna infostendide uuendamine*“ LEADER meede. Toetussumma 10 746 €, jagunes Lääneranna valla ja Lääne-Nigula valla Martna osavalla piirkonna vahel. Taotleja MTÜ Terra Maritima.

- „*Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse teenuste arendamine, suusaradade- ja mäekeskuse lumetussüsteemide rajamine*“ Meede „Regionaalsete tervisespordikeskuste väljaarendamise toetus perioodil 2019–2022“ Toetussumma 40 000 eurot aastas. Taotleja Lääne-Nigula valla sõltuv üksus SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus

Lisaks eeltoodule on väiksemaid toetusi saanud valla koolid ja lasteaiad SA KIK keskkonnahariduse ja HITSA Progetiigri taotlusvoorudest, noortekeskused sellekohastest toetusvoorudest jne.

2019. on ette valmistatud ja esitatud taotlused Österby sadama rekonstrueerimiseks ja militaarturismi eksponeerimiseks Noarootsis. Ettevalmistamisel on projektid Kullamaa Keskkooli soojustamiseks, Pürksi Sotsiaalmaja rekonstrueerimiseks, sotsiaalmaja rajamiseks Martnasse jne.

Lisa 1 B

MTÜ-de investeeringutoetused 2018, 2019

19.06.2018 korraldusega nr 2-3/18-357 eraldatud mittetulundusühingute ja sihtasutuste investeeringutoetused:

1. MTÜ Taebla kultuuri- ja spordiklubi Kehale ja Vaimule MTÜ-le 1414 eurot Taebla kultuurikeskuse kinosali heli- ja valgustehnika projekti omaosaluseks;
2. Palivere Aleviselts MTÜ-le 545 eurot Palivere mänguväljaku korrastamiseks ja uute atraksioonide soetamiseks;
3. Oru Spordiklubi MTÜ-le 1000 eurot Linnamäe terviseraja parendamiseks (raadamine, freesimine, hakkepuidu vedamine terviserajale);
4. Risti Huvi MTÜ-le 5000 eurot LEADER projekti MTÜ Risti käsitöömaja renoveerimise omaosaluseks;
5. Hara MTÜ-le 5000 eurot Hara sadama arendusprojekti raames telgi ja grill- suitsuahju soetamiseks;
6. Spordiklubi Martna MTÜ-le 1000 eurot Martna välijõusaali seadmete soetamiseks.

23.10.2018 korraldusega nr 2-3/18-601 eraldatud mittetulundusühingute ja sihtasutuste investeeringutoetused:

1. Oru Spordiklubi MTÜ - 2000 eurot;
2. Noarootsi Loometare MTÜ-le 990 eurot tõukerataste soetamiseks;
3. Tervem Noarootsi MTÜ-le 2069 eurot õmblusmasinate soetamiseks ning LEADER projekti omafinantseering käsitööruumide kordaseadmiseks;
4. EELK Nõva Püha Olevi Kogudusele 2000 eurot LEADER projekti omafinantseering Nõva kiriku renoveerimiseks;
5. Selts Suss MTÜ-le 1622 eurot suitsusauna vundamendi ehitamiseks;
6. Piirsalu Küla Selts MTÜ-le 500 eurot Piirsalu rahvamaja projektori, ekraani ja muude tarvikute soetamiseks;
7. Võntküla külaselts MTÜ-le 500 eurot Võntküla külaplatsile abihoone ehitamisega seonduvate kulude osaline katmiseks.

19.03.2019 korraldusega nr 2-4/19-136 eraldatud mittetulundusühingute ja sihtasutuste investeeringutoetused:

1. Noarootsi Loometare MTÜ-le 301 eurot triikimissüsteemi soetamiseks tekstiilkäsitöö klassi;
2. Suitsusauna Selts Suss MTÜ-le 5603,24 eurot suitsusauna vundamendi ehitamiseks ja LEADER projekti omaosaluseks;
3. Spordiklubi Martna MTÜ-le 1000 eurot PVC-katte paigaldamiseks Martna kaarhalli soojustamiseks;
4. Rõude Külaselts MTÜ-le 2493,41 eurot Rõude külamaja akende vahetuseks;
5. Risti Huvi MTÜ-le 3900 eurot LEADER projekti omafinantseering käsitöömaja sisekliima parandamiseks ja energiatõhususe tõstmiseks;
6. Priitahtlikud Pritsumehed MTÜ-le 932,50 eurot Palivere pritsikuuri remondiks;
7. Semmi Kodu MTÜ-le 319,20 eurot Pürksi küla mänguväljaku tarvis.

Lääne- Nigula Vallavolikogu 16.05.2019 a otsusega nr 29 eraldati toetust Sihtasutusele Eesti Teatri Festival 9000 euro ulatuses PRIA poolt rahastatud projekti Saueaugu teatritalu rekonstrueerimise II etapp omaosaluse osaline katmiseks.

Lisa 2

Avalikul väljapanekul ning kogukonnakogude- ja osavallakogude esitatud ettepanekud

Täidetakse ettepanekute esitamise korral